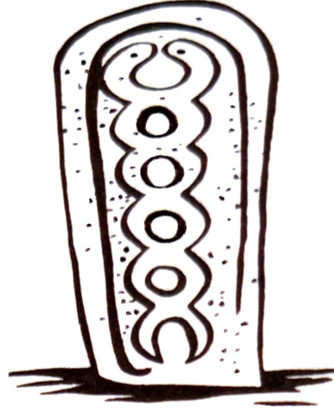
ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಪದ್ಧತಿ

ಸಂಗ್ರಹ-ಸಂಪಾದನೆ - ಡಾ|| ಚತುರ್ವೇದಿ ವಿದ್ವಾನ್. ಎಸ್. ವೇದವ್ಯಾಸಾಚಾರ್ಯ

6. ನಾಗ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನ (ನಾಗ ಪಂಚಮಿ)[1]

ಹರಿ–ವಾಯುಗುರುಗಳ ಸ್ಮರಣೆ

ಗುರು ನಮಸ್ಕಾರ –

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ । ಪರಮಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ।

ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ।

ಶ್ರೀ ಭಾರತ್ಯೈ ನಮಃ । ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ನಮಃ । ಶ್ರೀ ವಾಯವೇ ನಮಃ ।

ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ । ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೈ ನಮಃ ।

---

1 ನಾಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಚತುರ್ಥಿ–ಪಂಚಮೀ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗಚತುರ್ಥಿಯಂದು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ ಐದು ಹೆಡೆಗಳಿರುವ ನಾಗನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಆವಾಹನಾದಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಹಾಲನ್ನೆರೆಯಬೇಕು. ಮನೆಯ ಹಿರಿಯವರು ಮನೆ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಅಂದು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ನಾಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಂದು ಒಗ್ಗರಣೆ, ದೋಸೆ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಕಾಯಿಸುವುದು, ಹುರಿಯುವುದು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಂಬಿಟ್ಟು, ಆವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿದ, ನೆನೆಸಿದ ಕಡಲೇಕಾಳುಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ನಾಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ಆ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ ಹಲ್ಲುಗಳು ಗಟ್ಟಿ–ಮುಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಗರ ಪಂಚಮಿಯನ್ನೇ ಗರುಡ ಪಂಚಮೀಯೆನ್ನುವರು. ಈ ದಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ನಾಗರಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದು ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ । ಶ್ರೀ ಹರಯೇ ನಮಃ ।
ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ ।

ನಾರಾಯಣಾಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಗುಣಾರ್ಣವಾಯ
ವಿಶ್ವೋದಯಸ್ಥಿತಿಲಯೋನ್ನಿಯತಿಪ್ರದಾಯ ।
ಜ್ಞಾನಪ್ರದಾಯ ವಿಬುಧಾಸುರಸೌಖ್ಯದುಃಖ-
ಸತ್ಕಾರಣಾಯ ವಿತತಾಯ ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ॥

ಯೋ ವಿಪ್ರಲಂಭವಿಪರೀತಮತಿಪ್ರಭೂತಾನ್ ವಾದಾನ್
ನಿರಸ್ಯ ಕೃತವಾನ್ ಭುವಿ ತತ್ತ್ವವಾದಮ್
ಸರ್ವೇಶ್ವರೋ ಹರಿರಿತಿ ಪ್ರತಿಪಾದಯಂತ-
ಮಾನಂದತೀರ್ಥಮುನಿವರ್ಯಮಹಂ ನಮಾಮಿ ॥

ತದೇವಲಗ್ನಂ ಸುದಿನಂ ತದೇವ ತಾರಾಬಲಂ ಚಂದ್ರಬಲಂ ತದೇವ ।
ವಿದ್ಯಾಬಲಂ ದೈವಬಲಂ ತದೇವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೇ ತೇಽಂಘ್ರಿಯುಗಂ ಸ್ಮರಾಮಿ ॥

ಯತ್ರ ಯೋಗೀಶ್ವರಃಕೃಷ್ಣೋ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುರ್ಧರಃ ।
ತತ್ರ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೋ ಭೂತಿಃ ಧ್ರುವಾ ನೀತಿರ್ಮತಿರ್ಮಮ ॥

ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷು ನಾಸ್ತಿ ತೇಷಾಮಮಂಗಲಮ್ ।
ಯೇಷಾಂ ಹೃದಿಸ್ಥೋ ಭಗವಾನ್ ಮಂಗಲಾಯತನೋ ಹರಿಃ ॥

ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಶಶಿವರ್ಣಂ ಚತುರ್ಭುಜಮ್ ।
ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ ಸರ್ವವಿಘ್ನೋಪಶಾಂತಯೇ ॥
(ಅಯಂ ಮುಹೂರ್ತಃ ಸುಮುಹೂರ್ತೋಽಸ್ತು)

ಘಂಟಾನಾದನಮ್ (ಘಂಟೆಯನ್ನು ವಾದಿಸುವುದು) -

ಆಗಮಾರ್ಥಂ ತು ದೇವಾನಾಂ ಗಮನಾರ್ಥಂ ತು ರಕ್ಷಸಾಮ್ ।
ಕುರು ಘಂಟಾರವಂ ತತ್ರ ದೇವತಾಹ್ವಾನಲಾಂಛನಮ್ ॥

ಭೂತೋಚ್ಚಾಟನಮ್ -

ಓಂ ಅಪಸರ್ಪಂತ್ವಿತಸ್ಯ ವಾಮದೇವೋ ಭೂತಾನ್ಯನುಷ್ಟುಪ್ ಭೂತೋಚ್ಚಾಟನೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥

ಓಂ ಅಪಸರ್ಪಂತು ಯೇ ಭೂತಾ ಯೇ ಭೂತಾ ಭುವಿ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ।
ಯೇ ಭೂತಾ ವಿಘ್ನಕರ್ತಾರಃ ತೇ ನಶ್ಯಂತು ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ॥
ಅಪಕ್ರಾಮಂತು ಯೇ ಭೂತಾಃ ಕ್ರೂರಾಶ್ಚೈವ ತು ರಾಕ್ಷಸಾಃ ।
ಯೇ ಚಾತ್ರ ನಿವಸಂತ್ಯೇವ ದೇವತಾ ಭುವಿ ಸಂತತಮ್ ।
ತೇಷಾಮಪ್ಯವಿರೋಧೇನ ವ್ರತಕರ್ಮ ಸಮಾರಭೇ ॥

ಆಚಮ್ಯ (ಎರಡು ಬಾರಿ) –

ಓಂ ಕೇಶವಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಓಂ...........ಓಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ

ಪ್ರಾಣಾನಾಯಮ್ಯ–

ಓಂ ಪ್ರಣವಸ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮಋಷಿಃ । ಪರಮಾತ್ಮಾ ದೇವತಾ ।
ದೈವೀ ಗಾಯತ್ರೀಛಂದಃ। ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥

(ಎರಡು ಅನಾಮಿಕ, ಕನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಅಂಗುಷ್ಠಗಳಿಂದ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು)

ಓಂ ಭೂಃ । ಓಂ ಭುವಃ । ಓಂ ಸ್ವಃ । ಓಂ ಮಹಃ । ಓಂ ಜನಃ । ಓಂ ತಪಃ । ಓಂ ಸತ್ಯಮ್ । ಓಂ ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ । ಧಿಯೋ ಯೋ ನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ಓಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತೀರಸೋಽಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಭೂರ್ಭುವಸ್ವರೋಮ್॥

(ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿ ಬಲತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಡಗೈ ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಬಲ ಅಂಗೈಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು)

ಸಂಕಲ್ಪ–

ಶುಭೇ ಶೋಭನೇ ಮುಹೂರ್ತೇ, ಆದ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ, ದ್ವಿತೀಯ ಪರಾರ್ಧೇ, ಶ್ರೀವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರೇ, ಕಲಿಯುಗೇ, ಪ್ರಥಮಪಾದೇ, ಜಂಬೂದ್ವೀಪೆ ಭರತವರ್ಷೇ, ಭರತಖಂಡೇ, ದಂಡಕಾರಣ್ಯೆ ದೇಶೇ ಗೋದಾವರ್ಯಾಃ ದಕ್ಷಿಣೇ ತೀರೆ, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ, ಬೌದ್ಧಾವತಾರೇ, ರಾಮಕ್ಷೇತ್ರೇ ಅಸ್ಮಿನ್ ವರ್ತಮಾನೇ ಚಾಂದ್ರಮಾನೇನ ಶ್ರೀ..................... ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರೇ–ಶ್ರಾವಣಮಾಸೇ – ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ – ಪಂಚಮ್ಯಾಂ

ಶ್ರೀ ನಾಗಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಸಂಕರ್ಷಣಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ, ಮಮ ಸಹಕುಟುಂಬಸ್ಯ ಸಪರಿವಾರಸ್ಯ - ಸರ್ವದಾ ಸರ್ಪಭಯ ನಿವೃತ್ತಿಪೂರ್ವಕ - ಸರ್ಪಜನ್ಮದೋಷಪರಿಹಾರದ್ವಾರಾ ಶ್ರೀ ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ಯ ಅನುಗ್ರಹಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ನಾಗಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ-ಶ್ರೀಸಂಕರ್ಷಣಪ್ರೇರಣಯಾ - ತತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ನಾಗರಾಜಸ್ಯ ಧ್ಯಾನಾವಾಹನಾದಿಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜಾಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ಕಲಶ ಪೂಜಾಂ ಕೃತ್ವಾ, (ಕಲಶದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ ಪಂಚಪಲ್ಲವ-ಮಾವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅಲಂಕರಿಸಿ)

ಆವಾಹನೆ -

ಓಂ ನಾಗರಾಜಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಾಯ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ನಾಗರಾಜಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥
ಓಂ ಭೂಃ ನಾಗರಾಜಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಭುವಃ ನಾಗರಾಜಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಓಂ ಸ್ವಃ ನಾಗರಾಜಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸ್ವಃ ನಾಗರಾಜಂ ಮಾವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಓಂ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯ ನಮಃ ।
ಓಂ ನಾಗರಾಜಾಂತರ್ಗತ ಸಂಕರ್ಷಣಮಾವಾಹಯಾಮಿ ॥ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಿ । ಪೂಜಯಾಮಿ । ನಮಸ್ಕಾರೋಮಿ ।

ಶೇಷಧ್ಯಾನಮಂತ್ರ -

ದಧಾನೋ ಹಲ ಸೌನಂದೌ ಶ್ವೇತವರ್ಣಃ ಕೃತಾಂಜಲೀಃ ।
ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧಾऽದ್ವಿತೀಯಕರ್ಣಭೂಷಃ ಪ್ರಿಯಾಯುತಃ ।
ವನಮಾಲೀ ನೀಲವಾಸಾ ಧ್ಯೇಯೋ ವಿಷ್ಣೋऽಸ್ತು ಪೃಷ್ಠತಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾಧಾರಭೂತಂ ಚ ಭುವನಾಂತರವಾಸಿನಮ್ ।
ಫಣಾಯುಕ್ತಮಹಂ ಧ್ಯಾಯೇ ನಾಗರಾಜಂ ಹರಿಪ್ರಿಯಮ್ ॥

ಧ್ಯಾಯಾಮಿ । ಧ್ಯಾನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಆಗಚ್ಛಾನಂತ ದೇವೇಶ ಕಾಲಪನ್ನಗನಾಯಕ ।
ಅನಂತಶಯನೀಯಂ ತ್ವಾಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಹ್ಯಾವಾಹಯಾಮ್ಯಹಮ್ ॥
ತತ್ಸಮೀಪೇ ಆವಾಹಯೇತ್ । ಅನಂತಾದೀನ್ ।

ಅನಂತಾಯ ನಮಃ । ಅನಂತಮಾವಾಹಯಾಮಿ ॥
ವಾಸುಕಯೇ ನಮಃ । ವಾಸುಕೀಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಶೇಷಾಯ ನಮಃ । ಶೇಷಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಪದ್ಮಾಯ ನಮಃ । ಪದ್ಮಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಕಂಬಲಾಯ ನಮಃ । ಕಂಬಲಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಕರ್ಕೋಟಕಾಯ ನಮಃ । ಕರ್ಕೋಟಕಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಭುಜಂಗಾಯ ನಮಃ । ಭುಜಂಗಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಅಶ್ವತರಾಯ ನಮಃ । ಅಶ್ವತರಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ನಮಃ । ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಶಂಖಪಾಲಾಯ ನಮಃ । ಶಂಖಪಾಲಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಕಾಲೀಯಾಯ ನಮಃ । ಕಾಲೀಯಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ತಕ್ಷಕಾಯ ನಮಃ । ತಕ್ಷಕಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ಪಿಂಗಲಾಯ ನಮಃ । ಪಿಂಗಲಂ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥
ನಾಗ ಪತ್ನೀಭ್ಯೋ ನಮಃ । ನಾಗಪತ್ನೀಃ ಆವಾಹಯಾಮಿ ॥[2]

ನವನಾಗಕುಲಾಧೀಶ ಶೇಷೋದ್ಧಾರಕ ಕಾಶ್ಯಪ ।
ನಾನಾರತ್ನ ಸಮಾಯುಕ್ತಮಾಸನಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಮ್ ॥

ಆಸನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಪಾದ್ಯಂ –

ಅನಂತಪ್ರಿಯ ಶೇಷೇಶ ಜಗದಾಧಾರವಿಗ್ರಹ ।
ಪಾದ್ಯಂ ಗೃಹಾಣ ಮದ್ದತ್ತಂ ಕಾದ್ರವೇಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಪಾದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ

2. ಅನಂತ, ವಾಸುಕಿ ಮೊದಲಾದವರು ಸರ್ಪಗಳು.

ಕಶ್ಯಪಾನಂದಜನಕ ಮುನಿವಂದಿತ ಭೋ ಪ್ರಭೋ ।
ಅರ್ಘ್ಯಂ ಗ್ರಹಾಣ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸಾದರಂ ಶಂಕರಪ್ರಿಯ ॥

ಅರ್ಘ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಸಹಸ್ರಫಣರೂಪೇಣ ವಸುಧೋದ್ಧಾರಕ ಪ್ರಭೋ ।
ಗೃಹಾಣಾಚಮನಂ ದೇವ ಪಾವನಂ ಚ ಸುಶೀತಲಮ್ ।

ಆಚಮನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಕುಮಾರೂಪಿಣೇ ತುಭ್ಯಂ ದಧಿಮಧ್ವಾಜ್ಯಸಂಯುತಮ್ ।
ಮಧುಪರ್ಕಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸರ್ಪರಾಜ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ಮಧುಪರ್ಕಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಪಯೋದಧಿ ಘೃತಂ ಚೈವ ಮಧು ಶರ್ಕರಯಾ ಯುತಮ್ ।
ಪಂಚಾಮೃತಸ್ನಾನಮಿದಂ ಸ್ವೀಕುರುಷ್ವ ದಯಾನಿಧೇ ।

ಪಂಚಾಮೃತಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಗಂಗಾದಿ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥೈಃ ತ್ವಾಮಭಿಷಿಂಚೇಯಮಾದರಾತ್ ।
ಬಲಭದ್ರಾವತಾರೇಶ ನಾಗೇಶ ಶ್ರೀ ಪತೇಸ್ಸಖೇ ॥

ಗಂಗಾದಿಜಲೈಃ ಸ್ನಪಯಾಮಿ

ಸ್ನಾನಾನಂತರಂ ಆಚಮನೀಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ

ವಸ್ತ್ರಮ್ –

ಕೌಶೇಯ ಯುಗ್ಮಂ ದೇವೇಶ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತವ ಮಯಾರ್ಪಿತಮ್ ।
ಪನ್ನಗಾಧೀಶ ನಾಗೇಶ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮಿತ್ರ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥

ವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಉಪವೀತಂ -

ಸುವರ್ಣನಿರ್ಮಿತ ಸೂತ್ರಂ ಗ್ರಥಿತಂ ಕಂಠಹಾರಕಮ್ ।
ಅನೇಕರತ್ನೈಃ ಖಚಿತಂ ಸರ್ಪರಾಜ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ।

ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥

ಅನೇಕರತ್ನಸಂಯುಕ್ತ ಮಾಣಿಕ್ಯಂ ಕಂಕಣದ್ವಯಮ್ ।
ಹೈಮಾಂಗುಲೀಯಕಂ ಹೈಮಂ ಕಿರೀಟಂ ತೇಽರ್ಪಿತಂ ಮಯಾ ।

ಆಭರಣಾನಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥

ಗಂಧಮ್ -

ಚಂದನಾಗರು ಕಸ್ತೂರಿ ಘನಸಾರ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ।
ಗಂಧಂ ಗೃಹಾಣ ದೇವೇಶ ಸರ್ವಗಂಧಮನೋಹರ ।

ಗಂಧಾನ್‌ಧಾರಯಾಮಿ (ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ) ॥

ಅಕ್ಷತಾಂಶ್ಚ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಂಕುಮಾಕ್ತಾನ್ ಸುಶೋಭಿತಾನ್ ।
ಮಯಾ ನಿವೇದಿತಾನ್ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಗೃಹಾಣ ಪವನಾಶನ ॥

ಅಕ್ಷತಾನ್ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

(ನಾಗಪತ್ನಿಭ್ಯಃ ಹರಿದ್ರಾ ಕುಂಕುಮಾದಿದ್ರವ್ಯಂ ಅಲಂಕಾರಾಂಶ್ಚ ಸಮರ್ಪಣಂ ಕಾರ್ಯಮ್= ನಾಗಪತ್ನಿಯರಿಗೂ ಹರಿದ್ರಾ ಕುಂಕುಮಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು)

ಮಾಲ್ಯಾದೀನಿ ಸುಗಂಧೀನಿ ಮಾಲಿತ್ಯಾದೀನಿ ವೈ ಪ್ರಭೋ ।
ಮಯಾಹೃತಾನಿ ಪೂಜಾರ್ಥಂ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸ್ವೀಕರುಷ್ವ ಭೋ ॥

ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಅಥ ನಾಗಾಂಗಪೂಜಾ

ಓಂ ಸಹಸ್ರ ಪಾದಾಯ ನಮಃ । ಪಾದಾನ್ ಪೂಜಯಾಮಿ ।

ಓಂ ಗೂಢ ಗುಲ್ಫಾಯ ನಮಃ । ಗುಲ್ಫಾನ್ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಹೇಮಜಂಘಾಯ ನಮಃ । ಜಂಘಾನ್ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಅಮಂದಗತಯೇ ನಮಃ । ಜಾನೂನ್ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಪೀತಾಂಬರಧರಾಯ ನಮಃ । ಕಟಿಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಗಂಭೀರನಾಭಯೇ ನಮಃ । ನಾಭಿಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಪವನಾಶನಾಯ ನಮಃ । ಉದರಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಉರಗಾಯ ನಮಃ । ಹಸ್ತೌ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಕಾಲಿಯಾಯ ನಮಃ । ಭುಜೌ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಕಂಬುಕಂಠಾಯ ನಮಃ । ಕಂಠಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ವಿಷವಕ್ತ್ರಾಯ ನಮಃ । ವದನಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಫಣಾಭೂಷಣಾಯ ನಮಃ । ಲಲಾಟಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಲಕ್ಷಣಾಯ ನಮಃ । ಶಿರಃ ಪೂಜಯಾಮಿ ।
ಓಂ ನಾಗರಾಜಾಯ ನಮಃ । ಸರ್ವಾಣ್ಯಂಗಾನಿ ಪೂಜಯಾಮಿ।

ಅಥ ಪುಷ್ಪಪೂಜಾ–

ಓಂ ಶೇಷಾಯ ನಮಃ । ಕರವೀರ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಕಾಳಿಂಗಾಯ ನಮಃ । ಕೇತಕೀ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಭುಜಂಗಾಯ ನಮಃ । ಜಾಜೀ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಅನಂತಾಯ ನಮಃ । ಪುನ್ನಾಗ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ತಕ್ಷಕಾಯ ನಮಃ । ಸೇವಂತಿಕಾ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಭೂಧರಾಯ ನಮಃ । ಚಂಪಕ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಭೋಗೀಶ್ವರಾಯ ನಮಃ । ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾಯ ನಮಃ । ಸುರ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ವಿಷೋಲ್ಬಣಾಯ ನಮಃ । ಕುಮುದ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಸರ್ಪರಾಜಾಯ ನಮಃ । ಕಲ್ಹಾರ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ಪಾತಾಳವಾಸಿನೇ ನಮಃ । ಶಮೀ ಪತ್ರಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಓಂ ದ್ವಿಜಿಹ್ವಾಯ ನಮಃ । ಮರುವಕ ಪತ್ರಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ।
ಓಂ ಸಹಸ್ರವದನಾಯ ನಮಃ । ದವನಪತ್ರ ಪತ್ರಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಓಂ ನಾಗರಾಜಾಯ ನಮಃ । ದೂರ್ವಾಂಕುರಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ।

ನಾನಾವಿಧ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಧೂಪಂ-

ದಶಾಂಗಂ ಗುಗ್ಗುಲೋಪೇತಂ ಸುಗಂಧಂ ಚ ಮನೋಹರಮ್ ।
ಧೂಪಮಾಜಿಘ್ರ ಸರ್ವೇಶ ಘೃತಯುಕ್ತಂ ಸುಮಿಶ್ರಿತಮ್ ॥
ಧೂಪಮಾಘ್ರಾಪಯಾಮಿ ।

ದೀಪಂ-

ಘೃತವರ್ತಿತ್ರಯೋಪೇತಂ ಅಂಧಕಾರವಿನಾಶಕಮ್ ।
ದೀಪಂ ಗೃಹಾಣ ದೇವೇಶ ಜ್ಞಾನದೀಪಂ ಕುರುಷ್ವ ಮೇ ॥

ನೈವೇದ್ಯಂ[3]-

ನೈವೇದ್ಯಂ ಷಡ್ರಸೋಪೇತಂ ದಧಿಮಧ್ವಾಜ್ಯಸಂಯುತಮ್ ।
ನಾನಾಭಕ್ಷಫಲೋಪೇತಂ ಗೃಹಾಣಾಭೀಷ್ಟಧಾಯಕ ।

ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಘನಸಾರಸುಗಂಧೇನ ಮಿಶ್ರಿತಂ ಪುಷ್ಪವಾಸಿತಮ್ ।
ಪಾನೀಯಂ ಗೃಹ್ಯತಾಂ ದೇವ ಶೀತಲಂ ಸುಮನೋಹರಮ್ ॥

ಪಾನೀಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಮುಖಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ವಾಮೇ ಗಂಡೂಷಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

3. ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ, ಪಾಯಸ, ಅರಳು, ಹಸಿಕಡಲೇಬೇಳೆ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಪೂಗೀಫಲಸಮಾಯುಕ್ತಂ ನಾಗವಲ್ಲೀ ದಲೈರ್ಯುತಮ್
ಕರ್ಪೂರಚೂರ್ಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ತಾಂಬೂಲಂ ಪ್ರತಿಗೃಹತಾಮ್ ॥

ತಾಂಬೂಲಮ್ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಸುವರ್ಣಂ ಸರ್ವಧಾತೂನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದೇಯಂ ಚ ಸರ್ವದಾ ।
ಭಕ್ತ್ಯಾದದಾಮಿ ವರದ ಸ್ವರ್ಣವೃದ್ಧಿಂ ಚ ದೇಹಿ ಮೇ ॥

ಸುವರ್ಣದಕ್ಷಿಣಾಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ನೀರಾಜನಂ ಸುಮಾಂಗಲ್ಯಂ ಕರ್ಪೂರೇಣ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ।
ವಹ್ನಿಚಂದ್ರಾರ್ಕಸದೃಶಂ ಗೃಹಾಣ ದುರಿತಾಪಹ ।

ಮಂಗಳ ನೀರಾಜನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ನಾನಾಕುಸುಮಸಂಯುಕ್ತಂ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಮಿಮಂ ಪ್ರಭೋ ।
ಕಶ್ಯಪಾನಂದಜನಕ ಸರ್ಪರಾಜ ಗೃಹಾಣ ಮೇ ॥

ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಜನ್ಮಾಂತರಕೃತಾನಿ ಚ ।
ತಾನಿ ತಾನಿ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಪದೇ ಪದೇ ॥

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾನ್ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।

ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವವಂದಿತ ।
ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಸದಾ ನಾಗ ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ವಿಷಸರ್ಪತಃ ॥
ಯಸ್ಯ ಸ್ಮೃತ್ಯಾ ಚ ನಾಮೋಕ್ತ್ಯಾ.......... ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ।
ಅಜ್ಞಾನಾತ್ ಜ್ಞಾನತೋ ವಾಪಿ ಯನ್ಮಯಾ ಪೂಜನಂ ಕೃತಮ್ ।
ನ್ಯೂನಾತಿರಿಕ್ತಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ಭೋ ನಾಗಾಃ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಥ ।
ಸರ್ವದಾ ಮತ್ಕುಲೇ ಮಾಽಸ್ತುಭಯಂ ಸರ್ಪವಿಷೋದ್ಭವಮ್ ।
ಅನೇನ ಶ್ರೀನಾಗರಾಜಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀರಮಣಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ

ಶ್ರೀಜಯಾಪತಿ–ಸಂಕರ್ಷಣಪೂಜನೇನ ನಾಗಾರಾಜಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀಜಯಾಪತಿ ಸಂಕರ್ಷಣಃ ಪ್ರೀಯತಾಮ್ । ಪ್ರೀತೋ ವರದೋ ಭವತು । ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು॥

ವಾಯನ ದಾನ

ಶೇಷೇಶಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಶೇಷೇಶೋ ವೈ ದದಾತಿ ಚ ।

ಶೇಷೇಶಸ್ತಾರಕೋಭಾಭ್ಯಾಂ ಶೇಷೇಶಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ।

ಇದಂ ನಾಗಪ್ರತಿಮಾ ಸಹಿತಂ ಸದಕ್ಷಿಣಾಕಂ, ಸತಾಂಬೂಲಂ, ವಾಯನದಾನಂ ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀರಮಣ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಶ್ರೀ ಜಯಾಪತಿ ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ಯ ಪ್ರೀತಿಂ ಕಾಮಯಮಾನಃ ತುಭ್ಯಂ ಸಂಪ್ರದದೇ । ನ ಮಮ । ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಭವಾನ್ । ಆಚಾರ್ಯಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ- ಸಂಕರ್ಷಣಾನುಗ್ರಹಸಿದ್ಧಿರಸ್ತು ।

॥ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥

* * * * *

